

ISBN 978-960-456-564-1

© Copyright: Ιούνιος 2021, Π. Τζώνος, Εκδόσεις ΖΗΤΗ

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του ελληνικού νόμου (Ν.2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Φωτοστοιχειοθεσία
Εκτύπωση
Βιβλιοδεσία

Π. ΖΗΤΗ & ΣΙΑ Ι.Κ.Ε.

18ο χλμ Θεσ/νίκης-Περαίας

Τ.Θ. 4171 • Περαία Θεσσαλονίκης • Τ.Κ. 570 19

Τηλ.: 2392.072.222 - Fax: 2392.072.229 • e-mail: info@ziti.gr

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ZHTE

www.ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αρμενοπούλου 27, 546 35 Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310.203.720, Fax: 2310.211.305 • e-mail: sales@ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Χαριλάου Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα

Τηλ.-Fax: 210.3816.650 • e-mail: athina@ziti.gr

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: www.ziti.gr

Στη Μ.
που με είδε
να βλέπω

μ

-	9
μ	11

1.

Η μ	Ν μ	
	μ	μ
		13
Το πανεπιστήμιο του Ν.5343/32		14
Το Τμήμα Αρχιτεκτόνων της Πολυτεχνικής Σχολής Α.Π.Θ.		16
Η Έδρα Κτιριολογίας μέσα στο Τμήμα		17
Η Επιτροπή Καθηγητών του Τμήματος Αρχιτεκτόνων		19
Η διελκυστίνδα γύρω από τον Νόμο		21
Ο Πανεπιστημιακός Όμιλος		23
Το τέλος της Έδρας Κτιριολογίας		24

2.

Μ	μ -	
Ο		29
Ο Νόμος 1268/82		29
Πρώτη Προεδρία, να εφαρμόσουμε τον Νόμο		34
Η παραίτηση και η ανάκληση		37
1η ιστορία: Το Διάταγμα – όλοι μαζί για την ανάποδη πυραμίδα		39
2η ιστορία: Η εξωπανεπιστημιακή απασχόληση του αρχιτέκτονα		41

Και άλλες μικρές ιστορίες	45
Ποιο είναι το ενδιάμεσο πανεπιστημιακό συμπέρασμα;	50
Δεύτερη Προεδρία, πείραμα και οριστική παραίτηση	52
Συνέχεια ενδιάμεσων πανεπιστημιακών συμπερασμάτων	59

3.

μ	63
Το πρόγραμμα μαθημάτων και οι κρίσεις του προσωπικού προχωρούν «κανονικά»	66
Τα «χαρτιά»	67
Μεταμοντέρνοι καιροί	70

4.

μ	73
Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Μουσειολογία – Διαχείριση Πολιτισμού» ..	74
Γιατί συνέβησαν όλα αυτά;	80
-	87
-	95

αντί προλόγου

Κάθε σωστός πρόλογος γράφεται στο τέλος. Είναι, δηλαδή, στην πραγματικότητα ένας επί-λογος, ο οποίος επιχειρεί να προειδοποιήσει τον αναγνώστη για το τι γράφτηκε και, κυρίως, για το γιατί γράφτηκε αυτό που γράφτηκε.

Ο τίτλος του ανά χείρας κειμένου δηλώνει ότι πρόκειται για την εξιστόρηση «συμβάντων», τα οποία ο συγγραφέας «είδε» να συμβαίνουν. Εδώ μπαίνουν ήδη δύο ζητήματα: Ποια συμβάντα θεωρήθηκαν άξια να μνημονευτούν και γιατί ο συγγραφέας τα επέλεξε για εξιστόρηση – ποιο πράγματος; Πρόκειται δηλαδή για βασικά ζητήματα της ιστοριογραφίας, τα οποία, μεταξύ άλλων, διδάσκουμε στους φοιτητές μας του μεταπτυχιακού προγράμματος «Μουσειολογία – Διαχείριση Πολιτισμού».

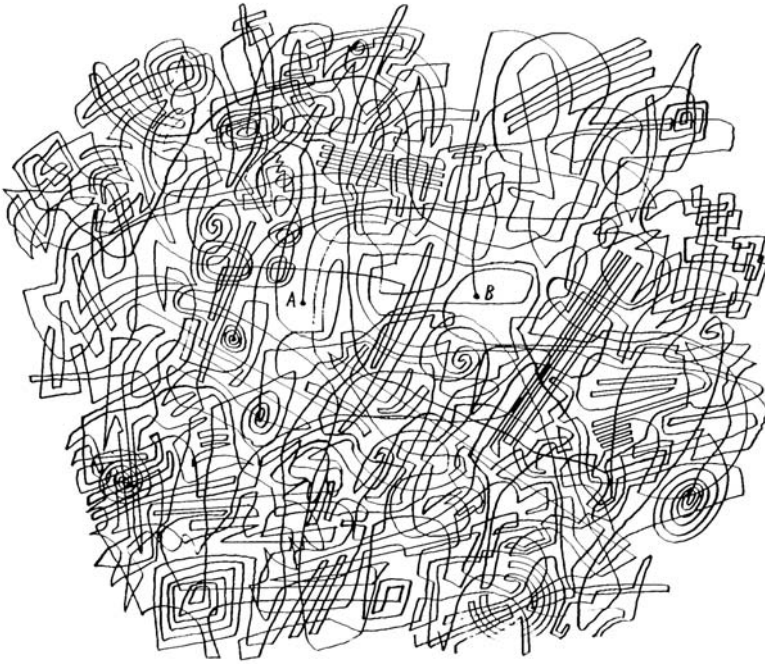
Στο κείμενο αυτό επιχειρήσα, με βάση γεγονότα που συνέβησαν στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ. και τα οποία βίωσα προσωπικά, να απεικονίσω κριτικά τις γενικότερες πανεπιστημιακές εξελίξεις, ως οργανικό μέρος των γενικότερων εξελίξεων της ελληνικής κοινωνικής και πολιτικής ζωής σε διάστημα μισού αιώνα.

Το δεύτερο από τα παραπάνω ζητήματα, το σχετικό με το «γιατί», έχει να κάνει με τον συγγραφέα. Ποιος είναι αυτός, ποια τα κριτήρια επιλογής γεγονότων και τα κίνητρα συγγραφής του κειμένου; Ακούγοντας τις γνώμες των λίγων, μετρημένων στα μισά δάκτυλα του ενός χεριού, συναδέλφων και φίλων που διάβασαν το «χειρόγραφο» –και τους ευχαριστώ γι' αυτό–, αποφάσισα εκ των υστέρων να προσθέσω στο τέλος του κειμένου έναν «Πρόλογο – αντί επιλόγου». Σε αυτόν, δοκίμασα να

μιλήσω για τον συγγραφέα και την οπτική του, δηλαδή για τους λόγους που δημιούργησαν το σύστημα αξιών του και αυτό οδήγησε στα κίνητρα και στις όποιες επιλογές ενεργειών.

Πάντως, για να προκαταλάβω ως προς τα κίνητρα του κειμένου, αυτό γράφτηκε τόσο γιατί αισθανόμουν το χρέος να αποτυπώσω, για κάθε μελλοντικά ενδιαφερόμενο, την οπτική ενός πανεπιστημιακού, με ενεργό ανάμιξη στα συμβάντα, όσο και για να αποφορτιστώ, όσο γίνεται, από την τραυματική μνήμη της παρακολούθησης, από θέση ευθύνης, μιας, κατά τη γνώμη μου, πανεπιστημιακής αρνητικής πορείας, χωρίς, παρ' όλες τις προσπάθειες, να μπορούσα να κάνω κάτι γι' αυτό.

Για τους νεώτερους αναγνώστες έχω προσθέσει ένα χρονολόγιο με τα κυριότερα κοινωνικά και πολιτικά γεγονότα της περιόδου. Θα μπορούν έτσι να συσχετίζουν τα πανεπιστημιακά με τα γενικότερα συμβάντα. Αν είχα συμπεριλάβει στο κυρίως κείμενο και τα τελευταία, θα έπρεπε αυτό να έχει πάρει άλλον χαρακτήρα.

Είδα να συμβαίνει

Στα πενήντα τέσσερα χρόνια της μέχρι τώρα πανεπιστημιακής μου ζωής είδα να καθρεφτίζεται στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ. η ιστορία της χώρας. Ο κατοπτρισμός, άλλοτε προς τα πίσω, φώτιζε τα πανεπιστημιακά ως λογική απόρροια του παρελθόντος, και άλλοτε προς τα εμπρός, προοικονομούσε γενικότερες εξελίξεις οι οποίες έμελλε να έρθουν. Παράδειγμα για τα πρώτα είναι η στρεβλή απόπειρα εκσυγχρονισμού και εκδημοκρατισμού του πανεπιστημίου και παράδειγμα για τα δεύτερα είναι η κατάληξη της ανανεωτικής αριστεράς.

Είναι η τρίτη φορά, μέσα στα τελευταία δέκα χρόνια, που δοκιμάζω να ξεκινήσω το κείμενο αυτό και δεν ξέρω αν θα είναι και η τελευταία που θα το ολοκληρώσει. Από όσο μπορώ να θυμηθώ, τα κίνητρα κάθε φορά ήταν διαφορετικά: Ήταν ο θυμός και η απογοήτευση για το τι έγινε σε σχέση με αυτό που θα μπορούσε να γίνει και η παρόρμηση να τον βγάλω από επάνω μου, βάζοντάς τον στο χαρτί. Ήταν η αίσθηση του μάταιου της καταβολής του κόπου και της αναμόχλευσης πραγμάτων που θα προτιμούσα να ξεχάσω, σε συνδυασμό με την επίγνωση ότι κανένας δεν χρειάζεται μια τέτοια εξιστόρηση. Τώρα ο θυμός έχει κάπως περάσει, η αναμόχλευση δεν ενοχλεί και τόσο και, μέσα στην ιδιάζουσα συνθήκη της πανδημίας, όπου ο χρόνος μοιάζει να σταματά ή να σέρνεται, δεν ξέρω ακριβώς γιατί, αλλά αισθάνομαι ότι, πέρα από την υποκειμενική ψυχοθεραπεία, μπορεί να έχει και κάποιο ενδιαφέρον, ως προσωπική και προφανώς υποκειμενική μαρτυρία, για όποιον μελλοντικά θελήσει να καταλάβει τι έγινε κάποτε.

Δεν έχω καμία τύψη για την υποκειμενικότητα της μαρτυρίας μου. Άλλωστε και οποιαδήποτε διαφορετική γνώμη ή και μομφή για τα γραφόμενα θα είναι κι αυτή εξίσου υποκειμενική. Η ιστορία, ως γνωστόν, είναι κάτι που κανείς δεν θέλησε. Προέκυψε και προκύπτει από τη σύγκρουση, την όσμωση ή το συνονθύλευμα υποκειμενικών ερμηνειών, προθέσεων και ενεργειών, όπου κανείς δεν έχει ούτε δίκαιο ούτε άδικο.

Σε κάθε περίπτωση κάνω σαφές ότι όλα όσα εδώ εξιστορώ στηρίζονται σε συγκεκριμένα τεκμήρια του προσωπικού μου αρχείου, χωρίς βέβαια αυτό να εγγυάται την εγκυρότητα των ερμηνειών τους, παρά μόνον τη νομιμότητα να τις επιχειρώ.

Πάντως, για κάθε ειδικότερα ενδιαφερόμενο, τα έγγραφα αυτά, εκτός από το προσωπικό μου αρχείο, βρίσκονται και στο αρχείο του Τμήματος Αρχιτεκτόνων και στα αρχεία των φορέων προς τους οποίους τότε απευθύνονταν.